

Durata zilelor Creației

Pr. Dan Bădulescu

*„Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul...
Carele a grăit prin prooroci”*



...dintre care Moise a strălucit în mod deosebit. El ne-a lăsat începutul Scripturii, Cartea Facerii, acea Alfa cu care începe revelația dumnezeiască: facerea lumii și a omului. Cele relatate în primul capitol au putut fi crezute întocmai și fără șovăială, limbajul este limpede și lesne de înțeles tuturor creștinilor.

Problemele de interpretare s-au ivit în timpurile mai recente, și anume, în zorii apariției științei moderne, sec. XVII în apus. Acolo au început să apară treptat o nouă (astro)fizică, o nouă chimie, biologie, cronologie, antropologie, care rând pe rând au emis ipoteze și teorii care contraziceau și contrazic revelația. Ne vom ocupa acum de durata zilelor Creației.

Cum spuneam, până atunci lucrurile au părut clare și tâlcuirile Părinților și Scriitorilor bisericești dovedesc cu prisosință acest lucru: ele au fost toate egale între ele și au durat 24 de ore, *aceleași ca și cele de azi!* Căderea omului în păcat¹ a adus cu

adevărat moartea în creație, dar nu a afectat, așa cum se afirmă mai nou sub influența unor curente neo-protestante creaționiste, spațiul și timpul inițial al cosmosului.

Să luăm câteva exemple concrete:

„«Și a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric.»

Cu alte cuvinte, Dumnezeu a făcut să nu se amestece lumina cu întunericul, ci să stea separate una de alta. Le-a despărțit și le-a separat foarte mult una de alta...

Acum, după ce a fost făcut soarele, este zi când văzduhul este luminat de soare și când soarele strălucește în emisfera de deasupra pământului; este noapte când soarele ascunzându-se face umbră pământului. *Atunci, la început, ziua și noaptea nu se datorau mișcării soarelui, ci se făcea zi și urma noapte când se revărsa lumina aceea care a fost făcută la început și când iarăși se retrăgea, potrivit măsurii rânduite ei de Dumnezeu.*” (Sfântul Vasile, *Hexaameron*)

La fel spune și Sfântul Ioan Damaschin.

Influențele apusene amintite au pătruns, după cum era într-un fel și normal, având în vedere înrudirea culturală, duhovnicească și etnică a popoarelor din Europa, și în spațiul Răsăritului ortodox, și anume la sfârșitul secolului XX. Astfel în teologia „academică” s-a introdus duhul științei „acestui

¹ Oricând s-ar fi produs aceasta, în această privință nu există un consens și o învățătură clară și dogmatică, ci doar păreri personale, vezi [Hronograful](#)

veac” după cum se mai spune, adică știința seculară, laică, profană. În cazul de care ne ocupăm, în privința cuvântului „zi” pus între ghilimele, se consideră de către cei mai mulți profesori (și evident de către studenții lor) a fi o exprimare metaforică ce ar corespunde cu „erele geologice”, o rătăcire contrară Scripturii și Sfinților Părinți care nici n-au auzit de așa ceva:

„*«Dumnezeu a numit lumina zi, iar întunericul l-a numit noapte». Iar dela începutul zilei până la ziua cealaltă, este o zi și o noapte. Scriptura a spus: «Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață, ziua întâia.»*” (Sfântul Ioan Damaschin *Dogmatica*)

„*«Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață», adică durata unei zile și a unei nopți...*

«Și s-a făcut seară și s-a făcut dimineață, zi una»

A spus «una»,

- sau pentru că voia să determine măsura zilei și a nopții, unind timpul zilei și al nopții, ca să plinească durata celor douăzeci și patru de ore ale unei zile, care cuprinde negreșit și ziua și noaptea, încât chiar dacă din pricina schimbărilor mersului soarelui se întâmplă ca o zi să aibă mai multe ore ca cealaltă, totuși durata celor două, a zilei și a nopții, să se înscrie în timpul destinat lor, ca și cum Moise ar fi spus: «zi una» este durata unei zile, măsura celor douăzeci și patru de ore;

- sau pentru că învârtirea cerului de la un semn până la același semn se face într-o singură zi, încât ori de câte ori este seară și dimineață în lume, potrivit învârtirii soarelui, această învârtire nu se face în mai mult timp, ci atât cât se împlinește durata unei zile...” (Sfântul Vasile cel Mare *Hexameron*)

„Deși atât lumina cât și întunericul au fost zidite într-o clipită, totuși, atât ziua cât și noaptea zilei întâi au ținut câte douăsprezece ceasuri fiecare.” (Sfântul Efrem Sirul)

„*«Și a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric; și a numit Dumnezeu lumina zi și întunericul l-a numit noapte.»* A împărțit fiecăruia locul său propriu *fixându-le de la început unele hotare, pe care să le păzească mereu neîmpiedicat.* Și orice om cu judecată poate vedea că de atunci și până acum nici lumina n-a depășit propriile ei hotare și nici întunericul n-a călcat rânduiala sa, făcând amestec și tulburare. E îndestulător numai acest lucru ca să-i facă pe cei ce vor să se îndărătnicească să asculte și să se supună cuvintelor dumnezeieștii Scripturi, să imite și ei rânduiala acestor stihii, a luminii și a întunericului, care *păzesc neîmpiedicat drumul lor* și nu depășesc măsurile proprii, ci își cunosc propria lor natură.

A numit o zi sfârșitul zilei și sfârșitul nopții, ca să fie o ordine și un șir în cele văzute, și ca să nu fie nici un amestec...

Dumnezeu a numit sfârșitul luminii seară, iar sfârșitul nopții, dimineață; și pe amândouă le-a numit zi, ca să nu ne înșelăm, nici să socotim că seara este sfârșitul zilei, ci să știm bine *că lungimea amândurora face o zi.*” (Sfântul Ioan Gură de Aur *Omilii*)

Zilele au avut în mod de necombătut seară, dimineață, zi (lumină), noapte (întuneric). Iar ziua și noaptea *au avut negreșit 12 ore (ceasuri) fiecare, de la bun început, chiar din prima zi a creației.*

Vezi în acest sens și Sfântul Ioan Damaschin:

„Ele își urmează fără încetare calea pe care le-a orânduit-o Ziditorul și așa cum le-a întemeiat, după cum spune dumnezeescul David: «Luna și stelele pe care tu le-ai întemeiat». Prin cuvintele «le-ai întemeiat» a arătat *statornicia orânduiei* și așezării date lor de Dumnezeu. Căci le-a orânduit «la timpuri, la semne, la zile și la ani».

Pentru aceea prin soare se înființează cele patru anotimpuri. Primul, *primăvara, căci atunci a făcut Dumnezeu universul.* Acest lucru îl arată și faptul că și până acum în acest anotimp odrăslesc florile. Primăvara este deasemeni anotimpul când *ziua este asemenea cu noaptea. Primăvara ziua este de douăsprezece ore și noaptea de douăsprezece ore.*” (*Dogmatica*)

Primăvara ține doar trei luni, iar echinocțiul de primăvară, momentul în care, potrivit Sfintei Tradiții a fost făcută lumea, cât poate să țină? O mie de ... ce?

Învățătura ortodoxă sănătoasă mărturisește că acele zile de la începutul creației erau chiar zile normale de 24 de ore, cu zi și noapte așa cum le cunoaștem. Echivalențele zi = eră au fost făcute inițial de eretici gnostici și kabbaliști. Nu putem primi această posibilitate nici măcar ca ipoteză de lucru, și cu atât mai puțin opinie teologică sau teologumenă. Învățătura respectivă e de dată recentă și nu a avut vreo circulație oarecare în Biserică, așa cum cere definiția teologumenei.

Este cunoscută argumentația conform căreia în originalul ebraic s-a folosit pentru „zi” cuvântul „yôm” care ar mai putea însemna și „eră”. Versiunea normativă în Biserica Ortodoxă știam că este Septuaginta, ori acolo s-a tradus „ἡμέρα” (imera) iar de acolo în românește “zi” în absolut toate variantele. Cuvântul „eră” ca atare nu există în Scripturile noastre, ci se folosește pentru aceasta fie „veac” (dar aici nu în sensul strict de 100 de ani) fie „vreme”. În greaca Septuagintei pentru „eră – veac” există termenul de „εὐν” (eon), care putea fi deci folosit cu ușurință dacă textul ar fi indicat așa ceva. Dar nici vorbă de una ca aceasta, ci acolo sunt folosite cuvintele: „zi” „ἡμέρα” „noapte” „νύκτα” „seară” “εσπέρα” și “dimineață” “πρωι” toate acestea desemnând clar o zi și subdiviziunile ei. Cine mai dorește să susțină că o „eră” se poate subîmpărți în „zi”, „noapte”, „dimineață” și „seară”? Iar aceste părți s-au divizat dintotdeauna și la toți în 12 ceasuri de lumină – zi – și 12 ceasuri de întuneric – noapte – evident la echinocțiu, nu vorbim acum de variațiile din cursul anotimpurilor. Ele împreună dau 24 de ore, nici mai mult și nici mai puțin!

Se mai întâlnește iarăși, adesea, o altă găselniță, ce se vrea a fi teologumenă, ce strecoară alternative de compromis invocând argumente scripturistice:

„Și una ca aceasta să nu vă amăgească pre voi, iubiților, că o zi lângă Domnul este 1000 de ani, și 1000 de ani, ca o zi.” (II Petru, III, 8).

De aici ar rezulta că, cel puțin ipotetic, o zi a creației a durat (ar fi putut dura) o mie de ani. Dacă încadrăm citatul de mai sus în contextul său, vom observa cu ușurință imposibilitatea și absurditatea acestei presupuneri, ce nu poate fi primită nici măcar ca simplă „păreră teologică”. Sfântul Petru reia această figură de stil familiară adresanților săi în noul context al proorociei sfârșitului lumii:

„Căci o mie de ani înaintea ochilor Tăi Doamne, ca ziua de ieri, care a trecut. Și straja în noapte; învinuirile lor ani vor fi, dimineața ca pajiștea va trece. Dimineața înflori-va și va trece, seara va cădea, se va întări și se va usca.” (Ps. 89, 4-6)²

„Iară cele de acum ceruri și pământul, cu același cuvânt câștigate sunt, focului păzindu-se la ziua judecății și a pierzării oamenilor celor necurați. Și una ca aceasta să nu vă amăgească pre voi, iubiților, că o zi lângă Domnul este ca 1000 de ani, și 1000 de ani, ca o zi. Nu zăbovește Domnul făgăduinței, precum unii zăbavă socotesc, ci mult îngăduiește la noi, nevrând ca să piară unii, ci toți la

² Tâlcuirea Fericitului Teodoret al Cirului:

„Și zice că viața oamenilor este puțină și dureroasă foarte, iar la Tine, Cel de-a pururi vecuitor și veșnic, și numărul cel de o mie de ani se aseamănă cu o zi, iar mai vârtos cu cea mai mică parte a nopții. Că «strajă de noapte» a numit a patra parte a nopții, cei ce li se încredința a străjui despărțind-o pe aceasta în patru. Și într-o parte a strajă a venit și Domnul către Apostoli.”

pocăință să vie. *Și va veni ziua Domnului ca furul noaptea*, întru care cerurile cu sunet se vor trece și stihile arzându-se se vor topi și pământul și cele dintru el lucruri vor arde de tot...

Așteptând și sânguind venirea *zilei* lui Dumnezeu, pentru care cerurile arzându-se se vor topi și stihile, fiind arse, topi-se-vor.” (2 Petru, III, 7-12)

Proorocul David vorbește ca o comparație: „o mie de ani *ca* ziua de ieri”.

Sfântul Petru le vorbește creștinilor de atunci despre *ziua judecății*. Cine ar putea să echivaleze această „zi” cu 1000 de ani? Sau ziua Domnului „care va veni *ca un fur noaptea*”, adică va veni pe neașteptate, *brusc, prin surprindere*, cum va putea fi aceea 1000 de ani?

De aici și până la **hiliasm** nu este decât un pas. Versetul făcea parte din îndemnul făcut de către Sfântul Apostol credincioșilor de a lua în serios posibilitatea venirii judecății, în ciuda faptului că trecuseră atâtea mii de ani de la facerea lumii, sau chiar de la potop. Comparația, este de data aceasta luată la modul literal! „*Ca*” un fur, „*ca*” o mie de ani, sunt *figuri de stil*: comparații, limbaj metaforic. Și tocmai aceia acuzau pe tradiționaliștii de citire în cheie „fundamentalistă neoprotestantă, sectantă, literală, ruptă din context, etc.” a capitoului II!

Ca să nu mai spunem că echivalența se face de către evoluționiștii teiști, numai într-un singur sens! Dar pasajul spune limpede: o zi lângă Domnul este ca 1000 de ani, și 1000 de ani, ca o zi.

De altfel, chiar admitând că nu se poate ști riguros cât dura o măsură a timpului în acele zile de început, acele zile au avut 24 de ore! Căci ce alt submultiplu are ziua calendaristică? Ea se împarte în zi (lumină) și noapte, apoi în patru „străji” de câte 3 ore fiecare (ale zilei și ale nopții) și în... 24 de ore, care au fiecare 60 de minute, etc.

Echivalența zi-eră este cu totul inadmisibilă și contrazice flagrant și Scriptura și Tradiția. O eră de milioane de ani? Care deci fac sute de milioane de zile? Sau o singură zi cu o durată enormă, o zi lumină de milioane de ani și o noapte la fel de lungă? Așa ceva deja plasează această „părere teologică” (?) în domeniul absurdului și ridicolului.

Ca să fi fost acceptată ca atare, cei care au emis-o ar fi trebuit să dovedească cel puțin plauzibilitatea ei. Și dacă ar reuși acest lucru, tot nu ar fi o dovadă că lucrurile chiar au stat așa. Fiind conștienți de aceasta autorii manualelor respective menționează că „zilele ar fi putut fi ere, ... sau o zi ar fi putut fi 1000 de ani...”. După cum se vede la o analiză atentă, ei nu au emis nimic cât de cât plauzibil în acest sens.

Îndrăznim a face aceste afirmații dure bazați pe tâlcuiri normative patristice la Facere, și nu numai pe bun simț personal. Iată cum descrie de ex. **Matei Vlastare situația acelor zile**³:

„Deci când Dumnezeu a adus lumea din neființă întru ființă, *dela ziua întâia și până la a șaptea a fost echinoctiu deplin*, încât nici ziua, nici noaptea nu întrecea nici cât de puțin una pe alta, căci dacă și ziua a patra se bucura de vederea facerii luminătorilor, totuși acestora *nu le era îngăduit ca acuma de a plana și pe partea cea opusă a universului*, căci soarele intrând îndată în *secțiunea primă echinoctială a zodiacului se așeză în gradul prim al Berbecului*, iar luna se puse îndată în distanță de acesta pe locul ce este lui opus diametral, trecând și ea prin *secțiunea echinoctială de toamnă, prin Balanță, fără să se precipite câtuși de puțin înaintea soarelui, precum se întâmplă să alerge cel puțin în timpul de acum* pentru că în alt mod nu era cu putință să i se susțină cu strictețe lumina cea plină, arătându-ne Dumnezeu că n-a făcut la început nimic nedeplin, deoarece și toată partea lunii cea întoarsă către soare fiind luminată de-a întregul ne arată prin deosebirea mișcării formele cele variate ale luminătorilor.”

Drept aceea *ambii luminători se și mișcau împreună de o potrivă sau mai degrabă nevariabil deodată cu universul* ca și cum ar fi așteptat sfârșitul creării universului.

³ Vezi <http://www.scribd.com/doc/4022808/Cele-cinci-minuni-cereti-geocentrice>

Iar în ziua a șasea se formează omul prin mâinile lui Dumnezeu, înflorind încă frumos echinocțiul și fiind luna aproape asemenea cu soarele în plinirea strălucirii, căci nu se cuvenea nici ca omul cel dintâi, care pentru multa sa înrudire cu lumina sa numit și de către cei înstrăinați de lumina religiei cu drept cuvânt lumină, să se facă înainte de echinocțiu, când toate erau acoperite cu întuneric, nici ca luminătorii lumii (să se facă înainte de acel timp), ai aceleia ce trebuia să fie supusă (omului), înconjurând ei acuma pentru prima oară ca niște sateliți pe acela ce avea să împărătească asupra creației, de altminterea având încă a se crea și timpul trebuia neapărat ca ziua și noaptea ce erau acum prezente să înceapă dela egalitate, pentru că aceasta și este firesc de mai nainte, decât neegalitatea, precum și averile de mai nainte, decât pierderile, învățându-ne de aicea Dumnezeu a pune legea egalității, în care stă ființa virtuților, înaintea a toată pestemăsura și nepotrivirea, apoi *astfel după ziua a șaptea începând luminătorii să alerge ca din bariere deschise și nefiind făcuți a se mișca asemenea de iute s-a introdus anomalia.*” (Despre Sfintele Paști)

Răspunsul este simplu: cei care cred că „o zi a fost o mie de ani” au altă percepție chiar și a anilor, și nu acceptă cu nici un chip vechimea de 7500 de ani, preferând revelației Duhului Sfânt datarea științelor omenesti. Este dreptul lor desigur, dar nu este și învățătura Bisericii!

Care nu este alta decât cea a Scripturii, care se reia și în Decalog:

„Adu-ți aminte de ziua sâmbetei, să o sfințești pre ea. Șase zile să lucrezi și vei face toate lucrurile tale, Iar a șaptea zi, sâmbăta Domnului Dumnezeului tău, să nu faci într-aceea nici un lucru, nici tu și feciorul tău și fata ta, sluga ta și slujnica ta, boul tău, și înjugătorul⁴ tău și tot dobitocul tău, și străinul cel ce locuiește cu tine, că în șase zile au făcut Dumnezeu cerul și pământul și marea și toate câte sunt într-însele, și în ziua a șaptea au odihnit; pentru aceea au binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și au sfințit-o pre ea.” (Ieșirea, XX , 8-11, reluat în XXXI, 17)

În concluzie:

Durata zilelor din Capitolul I Facerea este riguros aceeași ca cea din zilele noastre: **24 de ore, cu aceeași lungime.**

În primele 3 zile a existat o situație de echinocțiu, alternanța întuneric-lumină fiind asigurată de către Însuși Dumnezeu prin apariția și retragerea luminii în tot spațiul cosmic. Durata acelor zile nu a depins de soare evident, dar asta nu a însemnat cătuși de puțin că atunci nu a existat timpul, sau că durata era cu totul alta decât cea de azi (se presupune că mult mai mare, deși putea fi și mai scurtă!)

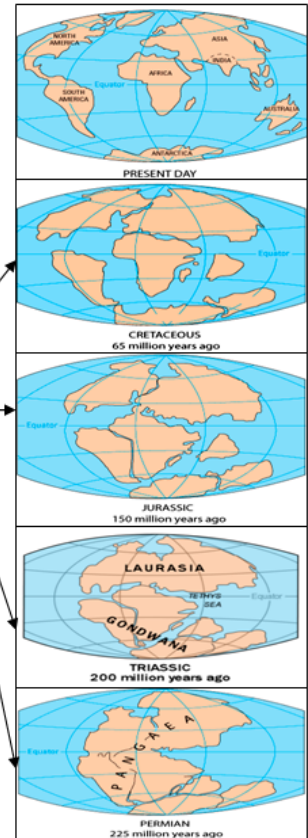
Toate cele șapte zile sunt prototipul săptămânii și au avut o durată egală atât între ele cât și cu cele din zilele noastre. Mișcările cerești ale astrelor (soarele) sunt *aceleași* ca timp și spațiu și nu au suferit nicio modificare legată de păcat sau alte cauze naturale.

Deoarece aceste acrobații teologice s-au făcut pentru a armoniza și împăca oarecum cele de neîmpăcat, revelația cu datarea științifică, uitați cum arată un [tabel cronologic științific](#) al „erelor geologice”:

⁴ Înjugător, s. m.: animal de tracțiune

EVOLUȚIA TERREI -scara geocronologică-

Eon	Eră	Perioadă	Epocă	Mil. ani	Evenimente
Fanerozoic	Neozoic	Cuaternar	Holocen	0,01	-apar primii oameni; -au loc glaciatiuni
			Pleistocen	1,6	-se definitiveaza sistemele montane alpine precum si configuratia actuala a continentelor; -apar primele primat (Proconsul); -continua dezmembrarea continentelor si formarea bazinelor oceanice
		Pliocen			
		Miocen			
		Oligocen			
		Eocen			
	Paleocen	65			
	Mezozoic	Cretacic	Cretacic	65	-începe formarea muntilor:Alpi, Carpati, Himalaya, Stâncosi (orogeneza alpina); -dispar dinozaurii si multe specii de plante si animale;
			Jurasic	150	-se formeaza Oceanul Atlantic -domnesc dinozaurii; -apar primele păsari;
			Triasic	245	-are loc dizlocarea Pangeei in 2 blocuri: Laurasia in nord si Gondwana in sud, separate de Marea Tethys; -apar primii dinozauri si primele mamifere;
	Paleozoic	Permian	Permian	245	-se formeaza un singur continent (Pangeea) si un singur ocean (Panthalasa)
			Carbonifer	360	-se formeaza muntii Apalasi, Ural, din partea centrala a Europei, N-Dobrogei (orogeneza hercinică); -apar primele reptile
		Devonian	Devonian	360	-apar lichenii si ferigile; -apar primele animale terestre
			Silurian	440	-se formeaza muntii din NV Europei (orogeneza caledonica); -apar primele plante terestre; -apar pestii cu maxilare
Ordovician		440	-apar primele vertebrate		
Cambrian		570	-apar primele nevertebrate(trilobiți)		
Precambrian	Proterozoic	Proterozoic	570	-se formeaza O ₂ atmosferic; -apar primele forme de viață (alge)	
		Arheozoic	4.600	-se formeaza continentele/oceanele; -se formeaza scoarța terestră; -are loc formarea Terrei	



Nu face parte strict din articolul de față, dar ni se par instructive și descrierile a ceea ce s-a petrecut în acele „ere”.

După ce ați privit cu atenție și ne întoarcem la Capitolul I Facere, cine va reuși armonizarea celor două? Și pentru rezolvarea acestei sarcini ingrate și imposibile, ghiciți unde se va umbla și modifica?